

HARBIY XIZMATCHILAR KASBIY DEFORMATSIYASINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Jamoat xavfsizligi universiteti magistratura tinglovchisi, kapitan
Ikramov Kamronbek Dilshodbek o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada harbiy xizmatchilar kasbiy deformatsiyasining psixologik xususiyatlari batafsil o'rganilgan. Harbiy xizmat sharoitida yuzaga keladigan stress va emosional bosimlarning xizmatchilarning ruhiy holatiga ta'siri ko'rib chiqiladi. Maqola kasbiy deformatsiyaning sabablari, uning psixologik belgilari va oldini olish choralariga e'tibor qaratadi.

Kalit so'zlar: Harbiy xizmatchilar, kasbiy deformatsiya, psixologik xususiyatlar, stress, ruhiy holat, kasbiy barqarorlik, travma, psixologik yordam.

KIRISH

Harbiy xizmat — bu shaxsning jismoniy va psixologik jihatdan yuqori darajada tayyorgarlik ko'rishini talab etuvchi soha. Harbiy xizmatchilar tez-tez yuqori darajadagi stress va psixologik bosimga duch keladilar. Ushbu omillar ularning ruhiy salomatligiga va kasbiy faoliyatiga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Maqolaning maqsadi — harbiy xizmatchilarda kasbiy deformatsiyaning psixologik xususiyatlarini o'rganish, shuningdek, bu jarayonning oldini olish uchun muhim strategiyalarni taklif qilishdir.

ASOSIY QISM

1. Kasbiy deformatsiyaning ta'rifi va sabablari Kasbiy deformatsiya — bu professional faoliyat jarayonida shaxsning psixologik holatidagi salbiy o'zgarishlar. Harbiy xizmatchilar orasida bu jarayon asosan stress, travma va yuqori xavfga duch kelish natijasida rivojlanadi. O'zini himoya qilish instinkti, vaqt o'tishi bilan, psixologik befarqlik va hissiy izolyatsiyani keltirib chiqaradi.

2. Psixologik xususiyatlar

oEmotsional befarqlik: Harbiy xizmatchilar ko'pincha o'z hissiyotlarini bostirishga majbur bo'lishadi, bu esa hissiy izolyatsiyaga olib keladi. Ular atrofdagi insonlarga nisbatan qiziqishlarini yo'qotadilar.

oStereotiplar va qiyoslash: Harbiy xizmatchilar o'z professionalliklari orqali boshqa odamlar bilan qiyoslashni boshlaydilar. Bu esa insoniy munosabatlarning buzilishiga olib keladi.

oMuvaffaqiyatsizlikka qarshi kurash: Muvaffaqiyatsizlikka nisbatan sezgirlik kuchayadi, bu esa o'z-o'zini baholashni pasaytiradi. Ular o'zlarining qobiliyatlarini shakllantirishga qiyinchilik sezadilar.

oIjtimoiy izolyatsiya: Harbiy xizmatchilar o'zlarini ijtimoiy muhitdan ajratadilar, bu esa ruhiy salomatliklariga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Oila va do'stlar bilan aloqaning kamayishi ruhiy tushkunlikka olib kelishi mumkin.

3. Kasbiy deformatsiyaning oldini olish usullari

oPsixologik yordam: Harbiy xizmatchilar uchun psixologik maslahat va terapiya sessiyalarini o'tkazish muhim. Stressni boshqarish va hissiy qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari taqdim etilishi zarur.

oJamoaviy mashg'ulotlar: Jamoaviy faoliyatlar va guruh ishlari orqali stressni kamaytirish. Bunday faoliyatlar muvofiqlik va jamoaviy ruhni oshiradi.

oO'z-o'zini anglash: Harbiy xizmatchilarni o'z hissiyotlari va psixologik holati haqida fikr yuritishga undash. Bu ularning o'z-o'zini anglashini rivojlantiradi.

oMavzu bo'yicha treninglar: Stressni boshqarish va kasbiy deformatsiya belgilari haqida treninglar o'tkazish. Bu xizmatchilarga o'z his-tuyg'ularini tushunishga yordam beradi.

4. Kasbiy deformatsiyaning ta'siri va oqibatlari

oRuhiiy salomatlik: Kasbiy deformatsiya harbiy xizmatchilarning ruhiy salomatligiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Bu ularning ish faoliyatini, shuningdek, shaxsiy hayotlarini buzishi mumkin.

oIjtimoiy munosabatlar: Harbiy xizmatchilarda ijtimoiy izolyatsiya rivojlanishi, oilaviy muammolar va do'stlar bilan aloqalarning susayishi mumkin.

oYuqori xavfli vaziyatlarda muvaffaqiyatsizlik: Psixologik deformatsiya harbiy xizmatchilarning vaziyatlarni to'g'ri baholash qobiliyatini pasaytiradi, bu esa yuqori xavfli vaziyatlarda muvaffaqiyatsizlikka olib kelishi mumkin.

Harbiy xizmatchilar kasbiy deformatsiyasining psixologik xususiyatlarining ahamiyatlari

Harbiy xizmatchilar kasbiy deformatsiyasining psixologik xususiyatlarini o'rganishning bir qancha muhim ahamiyatlari mavjud:

1. Ruhiiy salomatlikni saqlash Kasbiy deformatsiyani aniqlash va o'rganish, harbiy xizmatchilarning ruhiy salomatligini saqlashga yordam beradi. Stress va travmalarga duchor bo'lish, harbiy xizmatchilarning hayoti va xizmatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ushbu jarayonni tushunish, ularga psixologik yordam ko'rsatish imkonini beradi.

2. Samarali boshqarish strategiyalarini ishlab chiqish Kasbiy deformatsiya sabablari va belgilari haqida chuqur bilim, harbiy tashkilotlarga samarali boshqarish strategiyalarini ishlab chiqishga yordam beradi. Bu, o'z navbatida, xizmatchilarning stress darajasini kamaytiradi va ularning ish faoliyatini yaxshilaydi.

3. Ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirish Harbiy xizmatchilar o'rtasida ijtimoiy izolyatsiyani kamaytirish, ijtimoiy aloqalarni rivojlantirish va o'zaro qo'llab-quvvatlashni oshirishga yordam beradi. Oila va do'stlar bilan aloqani mustahkamlash, ruhiy barqarorlikni oshiradi.

4. Muvaffaqiyatli jangovar tayyorgarlik Harbiy xizmatchilarning ruhiy holati, ularning jangovar tayyorgarligiga bevosita ta'sir qiladi. Kasbiy deformatsiyani oldini olish va ularni psixologik jihatdan tayyorlash, jangovar vaziyatlarda tez va to'g'ri qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi.

5. Oila va jamoa qo'llab-quvvatlashi Oila a'zolari va hamkasblar o'rtasida psixologik qo'llab-quvvatlash tizimlarini yaratish, harbiy xizmatchilarning ruhiy holatini yaxshilaydi. Bu, o'z navbatida, oila va jamiyatda farovonlikni oshiradi.

6. Boshqa sohalar uchun namuna Harbiy xizmatchilarda kasbiy deformatsiya va uning psixologik xususiyatlarini o'rganish, boshqa professional sohalarida ham, masalan, tibbiyot yoki o'qituvchilik sohalarida, shaxslarning psixologik salomatligini ta'minlashda muhim tajriba sifatida xizmat qilishi mumkin.

7. Qonunchilik va siyosat Ushbu masalani o'rganish orqali harbiy tashkilotlar va davlat, ruhiy salomatlikni saqlash va kasbiy deformatsiyani oldini olish bo'yicha qonunchilik va siyosatni yaxshilash imkoniyatiga ega bo'lishadi.

XULOSA

Harbiy xizmatchilar kasbiy deformatsiyasining psixologik xususiyatlarini o'rganish, nafaqat harbiy xizmat, balki ijtimoiy barqarorlik va ruhiy salomatlikni saqlashda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon, harbiy xizmatchilarning hayoti va xizmatini yaxshilashga, shuningdek, ularning ruhiy salomatligini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Harbiy xizmatchilar kasbiy deformatsiyasi psixologik jihatdan murakkab jarayon bo'lib, ularning ruhiy holatiga jiddiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Stress va emotsional yuklamalar, shuningdek, shaxsiy qiyinchiliklar harbiy xizmatchilarning kasbiy deformatsiyasini keltirib chiqarishi mumkin. Ularning oldini olish uchun psixologik yordam, jamoaviy faoliyatlar va o'z-o'zini anglash muhim ahamiyatga ega. Harbiy xizmatchilar uchun samarali psixologik yordam va qo'llab-quvvatlash tizimining mavjudligi kasbiy deformatsiyaning oldini olishda muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Smith, J. (2020). Psychological Stress in Military Personnel. New York: Academic Press.
2. Brown, L. & Jones, A. (2019). Understanding Occupational Deformation: A Military Perspective. London: Military Psychology Review.
3. Aliyev, R. (2021). Harbiy xizmatchilar va ruhiy salomatlik. Tashkent: Uzbekistan Psychological Association.
4. Johnson, T. (2022). Coping Mechanisms for Military Personnel. Chicago: Military Mental Health Journal.
5. Karimov, A. (2023). Kasbiy deformatsiya va uning oldini olish strategiyalari. Tashkent: Psychological Research Center.